

Věc v právním smyslu

doc. JUDr. Pavel Koukal, Ph.D.

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Pojetí věci v právním smyslu v OZ

- Věc v právním smyslu vs. věc v reálném životě
- Právní subjekt vs. právní objekt
- Teleologické hledisko
- Různé přístupy k pojetí věci v právním smyslu
 - Širší pojetí – ABGB, OZ, Code Civil
 - Užší pojetí – BGB, ZGB. Kodeks Cywilny

Předměty soukromých subjektivních práv

- Předměty práv nemajetkových
 - Všeobecné osobnostní statky

- Předměty práv majetkových
 - Absolutních
 - Relativních

- Předměty práv smíšených (výtvoř)

Co není věcí?

- „Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí“ (§ 489).
 - Osoba (§ 17, § 18)
 - Živé zvíře (§ 494)
 - Lidské tělo a jeho části (§ 493)
 - Součásti věci (§ 505)

Definiční znaky věci v právním smyslu (§ 489)

- Odlišnost od osoby
- Užitečnost
- Odlišnost od jiných věcí
- U hmotných věcí: ovladatelnost

Věci hmotné a nehmotné (§ 496)

– Věc hmotná

- ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu

– Věc nehmotná

- Jsoucná bez hmotné podstaty
- Práva, jejichž povaha to připouští

Věci movité a nemovité (§ 498)

Přirozené věci nemovité

- pozemek
- stavba
- jiné věci přirozeně nemovité

Umělé věci nemovité

- práva

Přirozené věci movité

- Res moventes
- Res sese moventes

Umělé věci movité

- práva

Funkční rozlišení věcí movitých a nemovitých

- Rozsah prokury (§ 450 odst. 1)
- Forma smlouvy při zřizování věcných práv (§ 560)
- Nabytí vlastnického práva přivlastněním, přírůstkem, vydržením
- Nabytí vlastnického práva od neoprávněného (1110-1112)
- Vznik zástavního práva (§ 1317, 1318)
- Koupě movité a nemovité věci (§ 2085 an.; 2128)
- Zemědělský pacht (§ 2345), výměnek (§ 2707)

Věci zastupitelné i nezastupitelné (§ 499)

- Věci určené genericky vs. věci určené individuálně
- Věci zastupitelné tvoří podmnožinu věcí určených genericky
- Zápůjčka (§ 2390)

Věci zužitvatelné i nezužitvatelné (§ 500)

- Věci zužitvatelné (spotřebitelné)
- Věci nezužitvatelné (nespotřebitelné)

- Spotřebování vs. opotřebení
- Obvyklé hospodářské určení věci

Věc hromadná (§ 501)

- *Universitas rerum distantium*
 - Mnohost věcí (soubor věcí)
 - Jednotné označení
 - Totožnost subjektu
 - Vnitřní spojení dávající určitou zvláštní kvalitu
- Usnadnění převodu vlastnického práva
- Vznik zástavního práva (§ 1319 odst. 2, § 1347)

Součást věci (§ 505)

- *pars rei*
- Věc jednoduchá vs. věc složená
- Fyzické spojení s věcí
- Součást věci nemůže být předmětem věcných práv, ale může být předmětem relativních majetkových práv (závazků)
- Odnětí má za následek snížení hodnoty věci (majetkové, estetické, funkční), neznamena ale nutně, že by věc přestala fungovat

Součást pozemku (§ 506)

- Superficiální zásada (*superficies solo cedit*)
 - § 507, 1066, 1067, 1083, 1088
- Výjimky:
 - Podzemní stavby se samostatným hospodářským určením (§ 498 odst. 1)
 - Liniové stavby (§ 509)
 - Stroje (§ 508)
 - Jednotky (§ 1159)
 - Právo stavby (§ 1242)
 - Intertemporální stavby (§ 3055 odst. 1)
 - Dočasná stavba (superedifikát)
 - Dočasné porosty - § 2 odst. 2 zák. č. 229/1991 Sb.

Příslušenství (§ 510-513)

- *Pertinence, accessorium*
- Věc hlavní a věc vedlejší
- Nikoliv spojení fyzické, ale právní
- Hospodářské určení
- Příslušenství sdílí právní osud věci hlavní
(*accessorium sequitur principale*)
- Smluvní pokuta není příslušenstvím pohledávky

Děkuji za pozornost.